

Adiussiatz a totes.

Tot primièr vos demandi de desencuzar mon abséncia, mas ai tengut a participar al debat. Aqueste debat prepausat pel nòstre president es probablament l'enjòc màger per la lenga nòstra. Se volèm, e o volèm totes, que l'occitan tòrne prendre sa plaça de lenga naturala dins son airal istoric, a totes los nivèls de comunicacion, del mai intime al mai oficial, la resocializacion es la question principala estant que la lenga se morís essencialament de sa desaparicion dins l'encastre social.

Serai d'acòrdi amb totes los que prepausaran la visibilizacion de la lenga dins los espacis publics, los medias, las comunicacions oficialas. Encara mai per las comunicacions oralas, que sèm tant pauc nombroses a aver « la lenga dins l'aurelha ».

Serai evidentament d'acòrdi amb los que demandaran la generalizacion de l'ensenhament de la lenga, de la mairala a l'universitat. E quitament de la grèpia e totes las formacions imaginablas.

Totas aquelas causas son essencialas e i trabalham dempuèi longtemps. Cal de mejans de pression, de mejans financièrs, mas avança pauc a pauc.

Ça que la, cresi que l'accion mai importanta e mai eficaça que podèm aver còsta pas un centime. Còsta pas un centime mas demanda una implicacion enòrma de totes e totes e de cada moment. Aquesta accion es tot simplament de far l'esfòrç (e òc, per la màger par d'entre nosautres, parlar occitan es un esfòrç) de parlar la lenga.

O prepausèri al moment de las concertacions regionalas l'an passat. Diguèri als elegits regionals presents que l'accion mai fòrta que podían menar tre ara e sens que còste un centime èra de botar un mot o una frasa dins caduna de lor presa de paraula oficiala. N'èran consents. Mas a nosautres de ne far tant. A començar per l'encastre privat. Quantes sèm a pas utilizar la lenga en familha, pr'amor que « n'avèm pas l'abituda » « lo francés ven mai aisidament, i sèm acostumats atal » « e tot lo monde compren pas ! ». E amb las personas que crosam cada jorn ? Quitament quand sabèm que comprenon la lenga ? E tanben amb totes los desconeguts ?

Un collèga còrse me disiá qu'èra corrent de salutar lo monde en còrse, e que se la persona èra capabla perseguissiá dins aquesta lenga e totes dos n'èran contents. Nosautres fasèm quitament pas aqueste esfòrç de tament qu'avèm integrat la vergonha. Dos amics, militants e ensenhaires occitanistas, me contèron s'èsser avisats a una reunion del CREO que l'un e l'autre sabían la lenga mentre qu'avián jogats dins la meteissa equipa universitària de rugbí sens se parlar jamai en lenga nòstra. Cal liberar la lenga dels encastres estreches ont se parla e s'ausís.

Es pas la falta dels autres. Es pas la falta de sabi pas quina institucion. La falta de la desaparicion de la lenga es la nòstra cada còp que la parlam pas, cada còp que causissèm (conscientament o pas) de parlar una altra lenga. Ne cal èsser conscient. Pas besonh de se fotre lo cap contra las parets, far pas avançar, mas ne cal prendre intimament consciéncia e ganhar aqueste combat interior de se forçar (i tòrni) a parlar la lenga nòstra dins totes las escasenças, e pas aver vergonha de l'agach del monde. E contunhar de la parlar quand las personas comprenon, amai sián pas capabla de respondre. E ne serem recompensat. Per las personas que seràn urosas d'ausir la lenga e d'aver l'escasença de la parlar, e tanben pr'amor que la lenga serà mai presenta.

Es un exercici que d'unes menan ja, e dempuèi d'annadas, amb succès. Pensi particularament a l'amic Jacki Ten. Auriái tantas istòrias a contar de m'èsser passejat qualques còps amb el... Es, me pensi, lo punt essencial d'una resocializacion de la lenga, que cada persona capabla de parlar un mendre bocin l'occitan l'emplegue. Tant sovent coma possible. E es sovent possible.

Emmanuel Isopet